

Ebelik Öğrencilerinin Ebelik Eğitiminin Akreditasyonu Konusundaki Görüş ve Algıları

Opinions and Perceptions of Midwifery Students on the Accreditation of Midwifery Education

Aysun EKŞİOĞLU
Aytül HADIMLI
Emine DEMİR
Ayşenur AKAN
Esin CEBER TUFAN

Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Ebelik Bölümü, İzmir,
Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu araştırma, ebelik öğrencilerinin ebelik eğitiminin akreditasyonu hakkındaki algı ve görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntemler: Kesitsel tipteki çalışma Mart-Nisan 2022 tarihlerinde bir üniversitede ebelik bölümünde okuyan toplam 418 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler online veri toplama yöntemiyle, tanıtıcı özellikler ile akreditasyona ilişkin görüşleri değerlendiren sorulardan oluşan anket formu ve "Akreditasyon Algısı Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizi SPSS 22 paket programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %68,7'si akreditasyonun ne anlama geldiğini bilmekte, %54,5'i öğrencilere ve mezunlara yarar sağlayacağını düşünmektedir. Öğrencilerin Akreditasyon Algısı Ölçeği genel puan ortalamaları $4,09 \pm 0,98$ 'dir. Kalite Güvencesi alt boyutu genel ortalaması $4,08 \pm 0,99$, Kalite Değerlendirme alt boyutu genel ortalaması $4,10 \pm 0,97$ 'dir. Öğrencilerin puan ortalaması madde düzey kabulü sınıflandırmasına göre yüksek düzeydedir. Bilimsel etkinliğe katılan, akreditasyonun amacını, iç/dış paydaşı bilen, akreditasyon çalışmalarında yer almak isteyen, kalite elçilerini ve bölümün misyon/vizyonunu bilenlerde akreditasyon algısı ölçek puanları anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($P < ,001$).

Sonuç: Çalışmada ebelik öğrencilerinin akreditasyonu yararlı bulduğu ve bu konuda destekleyici tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Öğrencilerin, akreditasyon çalışmalarının içinde aktif olarak yer alması ve bu konuda farkındalık eğitimlerinin düzenlenmesi, akreditasyonun tanınırlığında ve benimsenmesinde etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, öğrenci, akreditasyon, kalite, algı

ABSTRACT

Objective: This research was conducted to examine the perceptions and opinions of midwifery students about the accreditation of midwifery education.

Methods: The cross-sectional study was carried out with a total of 418 students studying in the midwifery department of a university between March and April 2022. The data were collected by online data collection method, using a questionnaire and "Accreditation Perception Scale," The data were analyzed using the Statistical Package for Social Sciences version 22 package program.

Results: About 68.7% of the students know what accreditation means, 54.5% think that it will benefit students and graduates. The general average score of the Accreditation Perception Scale of the students is 4.09 ± 0.98 . The general average of the Quality Assurance sub-dimension is 4.08 ± 0.99 , and the general average of the Quality Evaluation sub-dimension is 4.10 ± 0.97 . The average score of the students is high according to the item level acceptance classification. Accreditation perception scale scores were found to be significantly higher in those who participated in the scientific event, knew the purpose of accreditation, internal/external stakeholders, wanted to take part in accreditation studies, knew the quality ambassadors and the mission/vision of the department ($P < .001$).

Conclusion: In this study, it was determined that midwifery students found accreditation beneficial and had a supportive attitude in this regard. The active participation of students in accreditation studies and the organization of awareness education on this subject can be effective in the recognition and adoption of accreditation.

Keywords: Midwifery, student, accreditation, quality, perception

Geliş Tarihi/Received: 02.03.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 08.05.2023

Yayın Tarihi/Publication Date: 18.06.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
Aytül HADIMLI
E-mail: aytul.pelik@ege.edu.tr

Cite this article as: Ekşioğlu A, Hadımlı A, Demir E, Akan A, Ceber Turfan E. Opinions and perceptions of midwifery students on the accreditation of midwifery education. *J Nursology* 2023;26(2):120-126.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Akreditasyon, Türk Dil Kurumu tarafından "denklik" olarak tanımlanmakta olup, bir kurumun veya programlarının, kurumun tanınması ve sertifikalandırılması için gerekli standartların karşılandığından emin olmak için gözden geçirilmesine ve sertifikalandırılmasına izin veren yükseköğretimde kalite kontrol ve güvence sürecini ifade eder. Amerikan Ebelik Eğitimi Akreditasyon Komisyonu (The Accreditation Commission for Midwifery Education -ACME) tarafından da akreditasyon, hem bir program hem de bir akreditasyon kurumu/kuruluşu tarafından yürütülen kalite güvence faaliyeti şeklinde tanımlanmaktadır.¹⁻³

Belirli bir alanda verilen hizmetin en üst düzeyde olduğunun güvencesini sağlayan ve kalite sürecinin önemli bir bileşeni olan akreditasyon, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim hizmetinin gerek ulusal gerekse de uluslararası alanda kabul edilir ve belirlenen standartlara uygun olduğunu tescil eder.⁴ Yükseköğretimde akreditasyonun temel amacı, eğitimin kalitesini belli bir standardın üzerine taşıyarak alanında yetkin ve nitelikli mezunlar yetiştirmektir.⁵ Bu sebeple nitelikli meslek üyelerinin yetişmesinde büyük önem taşımaktadır. Sağlık profesyonellerinin yüksek kalitede sağlık hizmeti sunmaları için gerekli yetkinlikleri geliştirmelerini ve sürdürmelerini sağlamak bu alandaki kurumların sorumluluğundadır ve buna ebelik bakımının kalitesini artırmak için önemli bir strateji olarak kabul edilen eğitim programlarının akreditasyonu da dahildir.⁶ Dünya Sağlık Örgütü 2013 yılında, tüm ülkelerde sağlık çalışanlarının eğitiminin uygun şekilde düzenlenmesini ve küresel standartlar tarafından yönlendirilmesini sağlamak için uluslararası çaba gösterilmesine dikkat çekmiştir.⁷ Ebelik eğitimi için küresel standartlar yanı sıra bölgesel/ulusal akreditasyon kriterleri bulunmakla birlikte standart bir küresel akreditasyon sistemi bulunmamaktadır.⁸ Henüz yaygın olarak kullanılmamakla birlikte Uluslararası Ebeler Konfederasyonu'nun (The International Confederation of Midwives - ICM) İsviçre Tropical ve Halk Sağlığı Enstitüsü (Swiss Tropical and Public Health Institute) işbirliği ile küresel bir Ebelik Eğitimi Akreditasyonu Programı (Midwifery Education Accreditation Programme) geliştirme çalışmaları devam etmektedir.⁹ Ülkemizde hali hazırda ebelik programlarının akreditasyon süreçleri Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK) tarafından değerlendirilmektedir.⁹ 2021 yılında Ebelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği kurulmuş olup yakın gelecekte ebelik lisans ve lisansüstü programları bu dernek tarafından da değerlendirilebilecektir.¹⁰ Sağlık eğitimi veren kurumlar akreditasyon ile ilgili uygulamalar incelendiğinde tıp ve hemşirelik eğitimi programlarının akreditasyonu hakkında daha fazla çalışma olduğu görülmektedir. Ülkemizde 2022 yılı itibarı ile 22 tıp fakültesi, 18 hemşirelik fakültesi/bölümü, 15 fizyoterapi ve rehabilitasyon, 15 beslenme ve diyetetik, 6 sağlık yönetimi, 3 sosyal hizmet, 2 ebelik bölümü, 2 ergoterapi, 2 dil konuşma terapisi, 2 çocuk gelişimi, 1 odyoloji ve 1 ortez protez bölümü akredite olmuştur.⁹⁻¹² Benzer şekilde sağlık programlarının akreditasyonu ile ilgili araştırmalar incelendiğinde ülkemizde tıp ve hemşirelik alanında yapılan pek çok çalışma olduğu görülmektedir.¹³⁻¹⁷ Ancak ebelik eğitimi veren birimlerin akreditasyonu hakkında sınırlı veri mevcuttur. Ebelik eğitim programlarının akreditasyonu, anne ve yenidoğan ölümlerini azaltmak amacıyla eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesini artırmaya yönelik önemli bileşenlerden biridir. Hem ebelik mezunlarının kalitesinde hem de genel olarak ebeler tarafından sağlanan bakımın kalitesinde genel bir artışta rol oynaması bağlamında önemlidir.^{13,18,19} Akreditasyon kurumları

tarafından hazırlanan taslak öz değerlendirme raporlarında da belirtildiği üzere akreditasyon sürecinde ve devamlılığında en önemli iç paydaşlardan olan öğrencilerin görüşleri önemlidir. Öğrenciler, bir eğitim kurumunun akreditasyon sürecinde en önemli basamağı teşkil eder. Öğrencinin temel yeterliliği, mesleki becerilerinin, öğrenme ve program çıktılarının nasıl değerlendirildiği, öğrenci desteği ve hizmetlerinin nasıl sağlandığı bu kapsamda ele alınan başlıca ölçütlerdir.²⁰ Ülkemizde ebelik programı akreditasyonu ilk kez 2021 yılında gerçekleşmiş olup akredite olan diğer sağlık eğitimi veren programlara göre sayısı sınırlıdır. İç paydaşlardan olan öğrencilerin akreditasyon konusunda görüşlerinin belirlenmesi bu sürece başlayacak ya da akreditasyon ile ilgili bilimsel araştırma yapacak diğer ebelik bölümlerine ve akademisyenlerine yol göstermesi açısından önemlidir. Bu bağlamda araştırma, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü öğrencilerinin ebelik eğitiminin akreditasyonu hakkındaki algı ve görüşlerini incelenmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

YÖNTEMLER

Araştırmanın Türü

Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, Mart-Nisan 2022 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören Ebelik Bölümü öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmanın uygulandığı fakülte'deki ebelik bölümü araştırmanın yapıldığı tarihte akreditasyona başvurmak için hazırlıklara başlamış ancak başvuru tamamlanmamıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde 1.sınıf (110 öğrenci), 2.sınıf (105 öğrenci), 3. sınıf (117 öğrenci) ve 4. sınıfta (88 öğrenci) öğrenim gören toplam 420 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın evrene genellenebilmesi ve örnek temsiliyeti açısından örneklem seçimine gidilmiştir. %5 hata payı, %50 görülme sıklığı ve %95 güven aralığı alınarak minimum 201 kişi olarak hesaplanmıştır. Araştırmayı katılmayı kabul eden 418 öğrenci örnekleme oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında tanıtıcı özellikler ile akreditasyona ilişkin görüşleri değerlendiren 34 soruluk bir anket formu ve 17 maddelik Akreditasyon Algısı Ölçeği kullanılmıştır.

Anket Formu

Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri (yaş, aile tipi, çalışma durumu, sınıfı, gelir düzeyi, mezun olunan lise, bilimsel etkinliklere katılma durumu) ve akreditasyon ile ilgili değerlendiren (akreditasyonun anlamını bilme durumu, akreditasyon ile ilgili bilgiye ulaştığı kaynak, akreditasyon için gerekli koşulları bilme durumu, akredite olmak için öğrenci katılımı ve katkısını önemli bulma, kesin/koşullu akreditasyon kavramlarını duyma, iç/dış paydaşın ne olduğunu bilme, kalite elçilerini bilme, Türkiye'de akreditasyon unvanı alan ebelik bölümü varlığını bilme, bölümün vizyon-misyonunu bilme, ebelik bölümünün akreditasyon çalışmalarını bilme, akreditasyon çalışmalarında yer almayı isteme) 34 sorudan oluşmaktadır. Akreditasyon ile ilgili sorular literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.^{15,16,21,22}

Akreditasyon Algısı Ölçeği

Ölçek, Semerci²³ tarafından geliştirilmiştir ve üniversite öğrenci ve öğretim elemanlarına uygulanabilmektedir. Akreditasyon Algısı Ölçeği'nin toplam 17 maddesi olup kalite güvencesi (1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7. maddeler) ve kalite değerlendirme (8, 9, 10, 11, 12, 13,

Tablo 1. Ölçek Derece, Puan ve Düzey Dağılımı

Derece	Puan	Düzey Kabulü*
Hiç katılmıyorum	1,00-1,79	Çok düşük
Az katılmıyorum	1,80-2,59	Düşük
Kısmen katılmıyorum	2,60-3,39	Orta
Çoğunlukla katılmıyorum	3,40-4,19	Yüksek
Tamamen katılmıyorum	4,20-5,00	Çok yüksek

*Düzey kabulü sadece araştırma bulguları yorumlanırken kullanılmıştır.

14, 15, 16 ve 17. maddeler) olmak üzere iki alt boyutu vardır. Ölçek, 5:Tamamen katılmıyorum'dan, 1:Hiç katılmıyorum'a derecelenen 5'li likert tipindedir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Ölçek alt boyutlarından kalite güvencesinden minimum 7, maksimum 35, kalite değerlendirmesinden minimum 10, maksimum 50 puan, ölçeğin toplamından ise minimum 17, maksimum 85 puan alınabilmektedir. Ölçek puanında bir kesme noktası olmayıp ölçekten alınan puanın artması akreditasyon algısının arttığı şeklinde yorumlanmaktadır. Ayrıca ölçeğin her bir maddesinin almış olduğu puan ortalamasının yorumlanmasında kullanılmak üzere bir değer tablosu da bulunmaktadır (Tablo 1). Ölçeğin geliştirildiği çalışmada, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları ölçek geneli için 0,901, kalite güvencesi alt boyutunda 0,795 ve kalite değerlendirme alt boyutunda 0,866'dır.^{23,24} Bu çalışmada ölçeğin geneli için Cronbach Alpha katsayısı 0,98, kalite güvencesi alt boyutunda 0,97 ve kalite değerlendirme alt boyutunda 0,98'dir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın yürütülmesi için Etik Kurul onayı ve Kurum izni alındıktan sonra öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilerek çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerden bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Veri toplaması öğrencilerin öz bildirimine dayalı olarak Google Forms aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Online formun ilk sayfasında öğrencilere çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler anket sorularını görmeden önce araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine ilişkin onam metnini onaylamıştır. Öğrencilerin anket formunu doldurmaları yaklaşık 10 dakika sürmüştür.

İstatistiksel Analiz

Araştırmanın verilerinin istatistiksel analizinde Statistical Package For Social Sciences 25.0 (IBM SPSS Corp., Armonk, NY, ABD) paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogrov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle parametrik testler uygulanmıştır ($P > ,05$). Tanımlayıcı istatistikler (ortalama $\pm$ standart sapma, sayı, yüzde) şeklinde gösterilmiştir. Akreditasyon Algı Ölçeği puanı ile değişkenlerin karşılaştırılmasında kategorik değişkenlerde ki kare analizi, ölçüm değişkenlerinde ise t testi ve One-Way Anova testi uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılık sınırı değeri $P < ,05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik uygunluğu için Ege Üniversitesi Tıbbi Araştırmalar Etik kurulundan 28.02.2022 tarih ve 22-11T/39 nolu etik onay alınmıştır. Verilerin toplanması için Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölüm Başkanlığı'ndan yazılı izin ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı onayları alınmıştır. Ayrıca Akreditasyon Algı Ölçeği'nin bu çalışmada kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren Semerci'den mail yolu ile ölçek kullanım izni alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya toplam 418 ebelik öğrencisi katılım göstermiş olup, yaş ortalamaları $20,67 \pm 1,85$ (min: 18-max: 40)'tir. Öğrencilerin %24,2'si 1.sınıfta (n=101), %28'i 2.sınıfta (n=117), %26,8'i 3.sınıfta (n=112) ve %21,0'i 4.sınıfta (n=88) öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %73,9'u Anadolu Lisesi mezunudur (Tablo 2).

Öğrencilerin akreditasyon konusundaki görüşlerine ilişkin dağılıma Tablo 3'te yer verilmiştir. Öğrencilerin %68,7'si akreditasyonun ne anlama geldiğini bildiğini ifade etmiştir. En yüksek oranda bilgiye ulaştıkları kaynak okul/derslerdir (%44,4). Öğrencilerin yarısından fazlası akreditasyonun öğrencilere ve mezunlara yarar sağlayacağı görüşündedirler. Katılımcıların kesin/koşullu akreditasyon kavramlarını duyma durumu %18,9'dur ve her beş öğrenciden biri iç/dış paydaş kavramını duyduğunu belirtmiştir. Akreditasyon sürecini öğrencilerin çok azını bildiği, akredite olan ebelik programlarını ise dörtte birinin duyduğu görülmüştür. Kendi eğitim aldıkları ebelik bölümünün vizyon/misyonunu bilme ve akreditasyon çalışmalarını duyma %78'in üzerindedir. Öğrencilerin %46,9'u akreditasyon çalışmalarında yer almak istemektedir.

Öğrencilerin bazı değişkenlere göre Akreditasyon Algısı Ölçeği puanları incelendiğinde; sınıflar içinde yüksek puanı 1. sınıf öğrencileri almış olup puan ortalaması $70,61 \pm 14,11$ iken, bilimsel etkinliğe katılan öğrencilerin puanı $72,05 \pm 13,62$, akreditasyonun amacını bilenlerin $73,14 \pm 11,96$, akreditasyon koşullarını bilenlerin $76,00 \pm 10,08$, iç/dış paydaş tanımını bilenlerin $75,71 \pm 11,86$, kalite elçilerini bilenlerin $73,54 \pm 11,66$, bölümün vizyon/misyonunu bilenlerin $71,91 \pm 11,66$ ve akreditasyon çalışmalarında yer almak isteyenlerin $71,79 \pm 12,73$ olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin sınıflarına göre Akreditasyon Algısı Ölçeği arasında anlamlı bir fark elde edilemez iken ($P = ,748$) bilimsel etkinliğe katılan, akreditasyonun amacını-koşullarını bilen, iç/dış paydaş tanımlayan, akreditasyon çalışmalarında yer almak

Tablo 2. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri

Özellikler	Sayı	%
Öğrencilerin yaş ort: $20,67 \pm 1,85$ (min: 18 max: 40)		
Çalışma durumu		
Evet	15	3,6
Hayır	403	96,4
Mezun olunan lise		
Anadolu Lisesi	309	73,9
Sağlık Meslek Lisesi	35	8,4
Fen lisesi	29	6,9
Diğer	45	10,8
Kayıtlı olduğu sınıf		
1.sınıf	101	24,2
2.sınıf	117	28,0
3.sınıf	112	26,8
4.sınıf	88	21,0
Bilimsel etkinliklere katılım durumu		
Evet	224	53,6
Hayır	194	46,4
Toplam	418	100

Tablo 3. Öğrencilerin Akreditasyon Konusundaki Görüşleri

Özellikler	Sayı	%
Akreditasyonun ne anlama geldiğini bilme durumu		
Evet	287	68,7
Hayır	131	31,3
Akreditasyon ile ilgili bilgiye ulaştığı kaynak		
Okul/ders	186	44,4
Sosyal medya/internet	78	18,6
Üniversite web sayfası	46	11,0
Kongre/sempozyum	25	6,0
Akreditasyonun üniversite öğrencilerine ve mezunlarına yarar sağlaması		
Evet	228	54,5
Hayır	190	45,5
Bir programın (bölümün) akredite olması için gerekli koşulları bilme durumu		
Evet	120	28,7
Hayır	298	71,3
Akredite olmak için öğrenci katılımı ve katkısını önemli bulma		
Evet	259	62,0
Hayır	5	1,2
Bilmiyor	154	36,8
Kesin/koşullu akreditasyon kavramlarını duyma		
Evet	79	18,9
Hayır	339	81,1
İç/dış paydaşın ne olduğunu bilme		
Evet	84	20,1
Hayır	334	79,9
Kalite elçilerini bilme		
Evet	275	65,8
Hayır	143	34,2
Türkiye'de ebelik programında akredite unvanı almış bir üniversite bilme durumu		
Bilen	112	26,8
Bilmeyen	306	73,2
Ebelik bölümünün vizyon ve misyonunu bilme		
Bilen	328	78,5
Bilmeyen	90	21,5
Ebelik bölümünün akreditasyon çalışmalarını bilme		
Evet	327	78,2
Hayır	91	21,8
Bölümün akreditasyon çalışmalarında yer almayı isteme durumu		
Evet	196	46,9
Hayır	222	53,1
Toplam	414	100

isteyen, kalite elçilerini ve bölümün misyon/vizyonunu bilenlerin akreditasyon algısı ölçek puanları daha yüksek olup anlamlı bir fark vardır ($P < ,001$) (Tablo 4).

Araştırmada kullanılan Akreditasyon Algısı Ölçeğinin her bir maddesinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesine yönelik

Tablo 4. Akreditasyon Ölçeği Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Değişken	N	Akreditasyon Ölçeği		
		X ± SS	t/F	P
Sınıf				
1.Sınıf	101	70,61 ± 14,11	0,406	,748
2.Sınıf	117	68,55 ± 13,40		
3.Sınıf	112	69,57 ± 15,22		
4.Sınıf	88	70,26 ± 16,67		
Bilimsel etkinliğe katılma				
Evet	224	72,05 ± 13,62	3,567	< ,001
Hayır	194	66,95 ± 15,58		
Akreditasyonun amacını bilme				
Evet	287	73,14 ± 11,96	7,539	< ,001
Hayır	131	62,11 ± 17,34		
Akreditasyon koşullarını bilme				
Evet	120	76,00 ± 10,08	5,767	< ,001
Hayır	298	67,14 ± 15,58		
İç/dış paydaş tanımını bilme				
Evet	84	75,71 ± 11,86	4,272	< ,001
Hayır	334	66,16 ± 15,05		
Kalite elçilerini bilme				
Evet	275	73,54 ± 11,66	7,938	< ,001
Hayır	143	62,26 ± 17,13		
Bölümün vizyon/misyonu bilme				
Evet	328	71,91 ± 11,66	6,140	< ,001
Hayır	90	61,56 ± 17,98		
Akreditasyon çalışmalarında yer almak isteme				
Evet	196	71,79 ± 12,73	2,762	< ,001
Hayır	222	67,82 ± 16,15		

puan ortalamaları Tablo 5'te görülmektedir. "Akreditasyon Algısı Ölçeği" genel puan ortalamaları 4,09'dur. Kalite Güvencesi alt boyutu genel ortalaması 4,08, Kalite Değerlendirme alt boyutu genel ortalaması 4,10'dur. Öğrencilerin ölçek maddelerine verdikleri puan ortalaması madde düzey kabulü sınıflandırmasına göre yüksek düzeydedir.

TARTIŞMA

Akreditasyon, bir eğitim kurumunun, mezunlarının asgari yeterlilik seviyesine ulaşmasını sağlamak için öngörülen standartları karşıladığının resmi olarak tanınmasıdır.⁶ Akreditasyon için saha ziyareti sırasında değerlendirme takımı öğretim ortamlarını, dersleri, sınıf ve beceri laboratuvarları gibi altyapı standartlarını gözlemler. Bununla birlikte okul idaresi, öğretim elemanları, personel, dış paydaşlar ve öğrenciler ile görüşmeler gerçekleştirir. Bir üniversitenin ve programın akreditasyonunda kavramsal olarak girdi, çıktı ve sürecin kendisi olmaları nedeniyle öğrenciler iç paydaşlar arasında önemli bir konuma sahiptir.²¹ Bu bağlamda öğrencilerin memnuniyeti ve yükseköğretim süreçlerine aktif katılımı, akreditasyon çalışmaları içinde ele alınması gereken bir konudur. Bu çalışmada öğrencilerin genel olarak akreditasyonu yararlı bulduğu ve bu konuda destekleyici bir tutuma sahip oldukları görülmüştür. Bu sonucun, ebelik bölümü öğrencileri arasında akreditasyon kültürünün yerleşmesinde olumlu etkisi olacağı düşünülmektedir.

Tablo 5. Akreditasyon Algısı Ölçeğine İlişkin Öğrencilerin Değerlendirmeleri

Alt Boyut	Maddeler	Ort	SS
Kalite Güvencesi	1. Akreditasyon, ulusal ve uluslararası tanınmayı kolaylaştırır.	4,17	,97
	2. Akreditasyon, bir eğitim programının kendini gerçekleştirmesidir.	4,11	,98
	3. Akreditasyon, var olmanın tescillenmesidir.	4,07	,99
	4. Akreditasyon, belge veya rapor değildir, kaliteye kalite katma çabasıdır.	4,02	1,00
	5. Akreditasyon, bir programı yaşatma güvencesidir.	4,08	,99
	6. Akreditasyon, programların geleceğinin güvence altına alınmasıdır.	4,06	1,01
	7. Akreditasyon, tercih edilen bir programın kalite güvencesidir.	4,11	1,02
Kalite Güvencesi Alt Boyutu Toplam		4,08	0,99
Kalite Değerlendirme	8. Akreditasyon, sürdürülebilir bir kalite göstergesidir.	4,09	,98
	9. Akreditasyon, kalite çizgisinin tabanıdır.	3,99	1,02
	10. Akreditasyon, bir kalite kültürüdür.	4,06	,96
	11. Akreditasyon, algı, imaj ve kaliteyi olumlu yönde etkileyen bir faktördür.	4,20	,94
	12. Akreditasyon, eğitim kalitesinin bir göstergesidir.	4,17	,93
	13. Akreditasyon, yaşam boyu kalite mücadelesi için atılan bir adımdır.	4,12	,94
	14. Akreditasyon ve kalite için tüm paydaşların hesap verebilir olması gerekir.	4,03	,99
	15. Akreditasyon, öğretim kalitesine olumlu yönde katkı sağlayan başarılı bir girişimdir.	4,19	,92
	16. Akreditasyon, kalite yönetiminin bir alt boyutu olarak değerlendirilebilir.	4,03	1,01
	17. Akreditasyon, kaliteyi değerlendirmek için kullanılan bir araç ve yöntemdir.	4,14	,98
Kalite Değerlendirme Alt Boyutu Toplam		4,10	0,97
Akreditasyon Algısı Ölçeği Toplam		4,09	0,98

SS, standart sapma

Bu çalışmada öğrencilerin yarısından fazlası akreditasyonun ne anlama geldiğini bildiğini; bunu okul, dersler, üniversitenin web sayfası ve sosyal medya hesapları aracılığıyla öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Çalışmanın yürütüldüğü üniversitenin tam akredite bir kurum olması ve öğrencilere yönelik iç paydaş aktivitelerine dahil edilmelerinin bu sonuç üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Tam akreditasyon sürecinde başarılı olan üniversitelerin iç ve dış paydaş katılımına son derece önem verdiği ve paydaş görüşlerine bağlı olarak kurumsal iyileştirmeleri gerçekleştirdiği bildirilmektedir.²⁵

Çalışmada öğrencilerin yarısından fazlası akreditasyonun öğrencilere ve mezunlara yarar sağlayacağını belirtmiştir. Ülkemizde gerçekleştirilen bazı çalışmalarda öğrenciler; akreditasyonun, eğitim deneyimlerine ve mezuniyet sonrası iş fırsatlarına olumlu yönde katkı sağladığını ifade etmiştir.^{13,15} Şenol ve ark¹³ çalışmasında hemşirelik öğrencileri, akreditasyonun fakültenin imajı ve kalitesini geliştirdiği konusunda görüş sunmuştur. Abedian ve ark²⁶ İran'da ebelik eğitimi için akreditasyon standartlarını değerlendirdiği çalışmasında, katılımcı öğrenciler akreditasyonun klinik ve mesleki etik konusunda yetkin öğrenciler yetiştirmek için temel bir ilke olduğunu vurgulamıştır.²⁶ Tüm çalışmalar öğrencilerin akreditasyonu yararlı gördüğü konusunda hem fikirdir. Aynı zamanda akreditasyon sürecinde öğrencilerin bölümdeki işleyiş içinde aktif yer almaları gerektiği düşünüldüğünde hazır bulunuşluklarını artırması ve öğrenci iş birliğinin sağlanması bakımından olumlu bir sonuç olarak değerlendirilmiştir.

Akreditasyon faaliyetlerinin desteklenmesinde, yükseköğretimde kalite güvencesi sürecine öğrenci katılımının sağlanması ve kalite kültürünün yaygınlaştırılmasında kalite elçileri önemli bir rol almaktadır.²⁷ Çalışmada öğrencilerin üçte ikisinin, bölümlerinin kalite elçisini bildiği görülmektedir. Çalışmanın yürütüldüğü birimde bölüm ve sınıf temsilcisi öğrenciler kalite elçisi olarak faaliyet göstermektedir. Kalite elçileri, sınıf arkadaşlarına akran etkileşimi ile akreditasyon konusunda farkındalık oluşturmaları ve akreditasyon çalışmalarının benimsenmesinde etkili olabilir.

Akreditasyon sürecinde bir fakülte/birim/bölüm genellikle bir sivil toplum kuruluşuna bağlı, eğitimli dış değerlendiricilerin olduğu bir kurul tarafından önceden belirlenmiş performans standartlarına uygunluk açısından değerlendirilmektedir.²⁸ Çalışmamızda öğrencilerin çok az bir kısmının, akreditasyon değerlendirme ölçütleri hakkında bilgi sahibi olduğu görülmüştür. Katılımcı öğrenciler arasında; akreditasyonun kavramsal olarak tanımlanması, kesin/koşullu akreditasyon terimlerinin bilinmesi oldukça düşüktür. İç/dış paydaş kavramını ise her beş öğrenciden biri duyduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda akreditasyona ilişkin kavramlar ve değerlendirme ölçütleri konusunda, öğrencilerin bilgilendirilmesinin ve bölüm faaliyetlerinin içinde iş birliği sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bogren'e göre "misyon ve vizyon" alanı, diğer alanlar arasında ebelik eğitimi akreditasyon standartlarının temelini oluşturmaktadır. İstenen talepleri karşılamak ve kaliteyi garanti altına almak için doğru misyon, hedefler belirlemek ve planlama yapmak gerekir.²² Fakültenin, bölümün amacına uygun olarak çalışmasını sağlamak ve uygulamaların revize edilmesi için vizyon ve misyonun benimsenmesi ve değerlendirilmesi sağlanmalıdır.²⁹ Çalışmada öğrencilerin büyük bir kısmının eğitim aldıkları ebelik bölümünün vizyon/misyonunu bildiği görülmüştür. Bu olumlu sonuç, kalite elçisi öğrencilerle olan etkileşimlerinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin yaklaşık yarısı akreditasyon çalışmalarında yer almak istemektedir. Akreditasyon iklimi içinde ebeliğe özgü standartların benimsenmesi ve öğrencilerin akreditasyon işleyişine uyumlandırılması açısından süreçte yer almaları önemlidir.²¹ ICM de bu konuda öğretim elemanları ve öğrencileri akreditasyon sürecine dahil etmenin ve ebelik bölümlerinin ICM Ebeklik Eğitimi Küresel Standartlarına uymalarının önemine dikkat çekmektedir.³⁰

Bu çalışma öğrencilerin akreditasyon algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Özellikle bilimsel etkinliğe katılan, akreditasyonun amacını-koşullarını bilen, iç/dış paydaşı tanımlayan, akreditasyon çalışmalarında yer almak isteyen, kalite elçilerini ve bölümün misyon/vizyonunu bilenlerde akreditasyon algısı

daha yüksektir. Bu sonuç Alkhenizan ve Shaw'in²⁸, akreditasyon konusunda bilgi sahibi olmanın sürecin benimsenmesi konusunda destekleyici bir unsur olarak kullanılabileceği görüşünü doğrulamaktadır. Semerci²³, üniversite ve fakültenin akreditasyon başarısının sağlanmasında, öğretim elemanı ve öğrencilerin algısının önemine dikkat çekmekte, sürece hazır olmaları bakımından belirleyici bir faktör olduğunu vurgulamaktadır.²³

Araştırma sonucunda iç paydaş olan ebelik öğrencilerinin akreditasyonu yararlı bulduğu ve bu konuda destekleyici tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Bu sonucun ebelik eğitim programının kalitesinin artırılmasına ve akreditasyon çalışmalarının sağlıklı yürütülmesine olumlu katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Akreditasyon sürecinin önemli bir bileşeni ve iç paydaşı olan öğrencilerin değerlendirmelerinden elde edilen sonuçlar, akreditasyon çalışmalarına başlayacak diğer ebelik programları için kaynak sağlayabilir. Öğrencilerin, akreditasyon çalışmalarının içinde aktif olarak yer alması ve bu konuda farkındalık eğitimlerinin düzenlenmesi akreditasyonun tanınırlığında ve bu çalışmaların benimsenmesinde etkili olabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın yalnızca bir üniversitedeki ebelik bölümü öğrencilerinde yürütülmesi bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Araştırma sonuçları, bu araştırma kapsamına alınan örneklem grubuna genellenebilir, tüm ebelik öğrencileri için genellenemez.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Ege Üniversitesi Tıbbi Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Tarih: 28 Şubat 2022, Sayı: 22-1.1T/39) alınmıştır.

Hasta Onayı: Bu çalışmaya katılan her öğrenciden yazılı onay alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – A.B.E., E.D.; Tasarım – A.B.E., A.H., E.D., A.A., E.Ç.T.; Denetleme – A.B.E., A.H., E.Ç.T.; Kaynaklar – A.B.E., A.H., E.D., A.A., E.Ç.T.; Malzemeler – E.D., A.A.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – E.D., A.A.; Analiz ve/veya Yorum – A.E., A.H.; Literatür Taraması – A.B.E., A.H., E.D., A.A. Yazıyı Yazan – A.B.E., A.H., E.D., A.A., E.Ç.T.; Eleştirel İnceleme – A.B.E., A.H., E.Ç.T.

Teşekkür: Araştırma verilerinin toplanmasında emeği geçen ebelik öğrencisi Amine Merve Bahşi'ye; konuya ilgi gösteren ve sorulara içtenlikle yanıt veren tüm ebelik öğrencilerine teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Araştırma herhangi bir kurum/kuruluş tarafından desteklenmedi.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Ege University Medical Research Ethics Committee (Date: February 28, 2022, Number: 22-1.1T/39).

Informed Consent: Written informed consent was obtained from students who participated in this study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – A.B.E., E.D.; Design – A.B.E., A.H., E.D., A.A., E.Ç.T.; Supervision – A.B.E., A.H., E.Ç.T.; Resources – A.B.E., A.H., E.D., A.A., E.Ç.T.; Materials – E.D., A.A.; Data Collection and/or Processing – E.D., A.A.; Analysis and/or Interpretation – A.E., E.Ç.T.; Literature Search – A.B.E., A.H., E.D., A.A.; Writing Manuscript – A.B.E., A.H., E.D., A.A., E.Ç.T.; Critical Review – A.B.E., A.H., E.Ç.T.

Acknowledgments: We would like to thank to Amine Merve Bahşi, a midwifery student who contribute to the collection of research data and all

midwifery students who showed in the subject and answered the questions sincerely.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The study was not supported by any institution or organisation.

KAYNAKLAR

1. *Türk Dil Kurumu*. Available at: <https://sozluk.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 20.05.2022.
2. American College of Nurse-Midwives. *The Accreditation Commission for Midwifery Education*. Available at: <https://www.midwife.org/accreditation>. Erişim tarihi: 20.05.2022.
3. Yousefy A, Changiz T, Yamani N, Zahrai RH, Ehsanpour S. Developing a holistic accreditation system for medical universities of the Islamic Republic of Iran. *East Mediterr Health J*. 2009;15(3):747-756. [CrossRef]
4. Özçipek Y, Karaca AÇ. Yükseköğretim kurumlarında kalite ve akreditasyon: Mühendislik eğitim programlarının değerlendirilmesi. *Firat Univ Uluslararası İktisadi İdari Bilimler Derg*. 2019;3(1):114-149.
5. Aktan CC, Gencel U. Yükseköğretimde akreditasyon içinde değişim çağında yükseköğretim. İçinde: Aktan CC. ed. *Değişim Çağında Yüksek Öğretim*. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını; 2007.
6. Nove A, Pairman S, Bohle LF, et al. The development of a global midwifery education accreditation programme. *Glob Health Action*. 2018;11(1):1489604. [CrossRef]
7. World Health Organization. *Transforming and scaling up health professional education and training*. Available at: <https://www.who.int/publications/i/item/transforming-and-scaling-up-health-professionals%E2%80%99-education-and-training>. Erişim Tarihi: 01.10.2019.
8. International Confederation of Midwives. *Midwifery education accreditation programme*. Available at: <https://www.internationalmidwives.org/our-services/meap.htm>. Erişim Tarihi: 15.05.2022.
9. Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK). *Akredite program listesi*. Available at: <https://www.sabak.org.tr/index.php/tr/akreditasyon/akredite-olan-programlar-in-listesi>. Erişim tarihi: 21.05.2022.
10. Ebelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAK). Available at: <https://www.instagram.com/epdak2021/>. Erişim Tarihi: 21.05.2022.
11. Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD). *Akredite eğitim programlarının güncel listesi*. <http://www.tepdad.org.tr/akredite-egitim-programlarinin-guncel-listesi>. Erişim Tarihi: 21.05.2022.
12. Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK). *Akredite edilen kurumlar*. Available at: <https://www.hepdak.org.tr/akredite-edilen-kurumlar>. Erişim Tarihi: 21.05.2022.
13. Şenol S, Sevgili A, Kekeç B, Orhan A, Sevinç L. Öğrencilerin hemşirelik eğitiminde akreditasyon hakkındaki görüşleri. *Ege Univ Hemşirelik Fak Derg*. 2018;34(3):1-13.
14. Bayındır SK, Efe YS, Başer M. Hemşirelik eğitiminde akreditasyon. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fak Derg*. 2018;5(1-2):17-23.
15. Küçükaya B, Süt HK, Yiğitbaş CY. Akredite olan bir hemşirelik bölümünde eğitim alan öğrencilerin lisans eğitiminde akreditasyona yönelik düşünceleri. *Yükseköğretim Bilim Derg*. 2021;11(2):15-15.
16. Çetinkaya S, Nemmezli Karaca S, Karagöz N. Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin fakülteyi seçme nedenleri, akreditasyonla ilgili düşünceleri ve akademik başarı düzeyleri. *Tıp Eğitimi Dünyası*. 2021;20(60):112-121. [CrossRef]
17. Koç E, Gedikli OK, Şahin Ü, ve ark. KTÜ Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Tıp Eğitimi Akreditasyonu Hakkındaki Farkındalıkları. IX. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi; 21-23 Mart 2016. İzmir, Türkiye.
18. Barger MK, Avery MD, Luyben A. A needs assessment for recognizing midwifery and educational programs that meet the international confederation of midwives global educational standards. *Int J Child-birth*. 2017;7(2):60-66. [CrossRef].

19. Barger MK, Hackley B, Bharj KK, Luyben A, Thompson JB. Knowledge and use of the ICM global standards for midwifery education. *Midwifery*. 2019;79:102534. [CrossRef].
20. Hou AYC. The development of a student learning outcomes based accreditation model in Taiwan higher education. *Asian J Univ Educ*. 2010;6(1):29-48.
21. Bogren M, Banu A, Parvin S, Chowdhury M, Erlandsson K. Implementation of a context-specific accreditation assessment tool for affirming quality midwifery education in Bangladesh: a qualitative research study. *Glob Health Action*. 2020;13(1):1761642. [CrossRef]
22. Bogren M, Banu A, Parvin S, Chowdhury M, Erlandsson K. Findings from a context specific accreditation assessment at 38 public midwifery education institutions in Bangladesh. *Women Birth*. 2021;34(1):e76-e83. [CrossRef]
23. Semerci Ç. Akreditasyon algısı (AA) ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın Univ Eğitim Fak Derg*. 2017;6(3):1093-1104. [CrossRef]
24. Semerci Ç, Semerci N, Ünal F, ve ark. Akademisyenlerin akreditasyon algılarının incelenmesi. *Asya Öğretim Derg*. 2021;9(1):1-14. [CrossRef]
25. Taşçı D, Lapçın HT. Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemi: kurumsal akreditasyon Raporları üzerinden bir değerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Univ Sosyal Bilimler Derg*. 2023;24(1):1-16. [CrossRef]
26. Abedian S, Javadnoori M, Montazeri S, Khosravi S, Ebadi A, Nikbakht R. Development of accreditation standards for midwifery clinical education in Iran. *BMC Med Educ*. 2022;22(1):750. [CrossRef]
27. Kurulu YÖK. Yükseköğretim öğrencilerine yönelik "kalite elçisi Eğitimi-4" (KEP'22). Available at: <https://yokak.gov.tr/lyuksekogretim-ogrencilerine-yonelik-kalite-elcisi-egitimi-4-kep22-282>. Erişim Tarihi: 05.12.2022.
28. Alkhenizan A, Shaw C. The attitude of health care professionals towards accreditation: a systematic review of the literature. *J Family Community Med*. 2012;19(2):74-80. [CrossRef]
29. Wilby KJ, Zolezzi M, Rachid O, El-Kadi A. Development of a college-level assessment framework in line with international accreditation standards: a Middle Eastern perspective. *Curr Pharm Teach Learn*. 2017;9(1):115-120. [CrossRef]
30. International Confederation of Midwives. *ICM Global standards for midwifery education*. Available at: https://a-moment-for-midwives-2021.internationalmidwives.org/assets/moment-2021/pdf/global-standards-for-midwifery-education_2021_en-1.pdf. Erişim Tarihi: 20.05.2022.